Aan de raadsleden van de gemeenten in het NOVEX-gebied De Peel,
Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant en Limburg
Aan de leden van het Algemeen Bestuur van de Waterschappen Aa en Maas en Limburg

In afschrift aan: de colleges van B en W, de colleges van GS, de DB's van de waterschappen, RNOB en MRE en de ministeries van VRO en LVVN

Betreft: **Voortgang NOVEX De Peel, uitnodiging voor webinar op 26 november a.s.**

's-Hertogenbosch, 3 oktober 2025

Geachte leden van raden, staten en algemeen bestuur,

In december 2024 informeerden wij u over de vaststelling van de Regionale Uitvoerings- en Investeringsagenda (RUIA) en de Gebiedsagenda ZON 2050. Daarmee is een stevig fundament gelegd voor de toekomst van De Peel. Intussen is de overgang van plannen maken naar uitvoeren volop ingezet. Zo zijn er inmiddels dertig Impulsprojecten die als vliegwiel fungeren voor bredere gebiedsontwikkeling. Daarnaast werken we een aantal voor de streek wezenlijke sleutelthema's uit tot uitvoerbare projecten. Al deze projecten laten zien hoe overheden, ondernemers, maatschappelijke organisaties en inwoners samen beweging in gang zetten.

Ook het Rijk waardeert de gezamenlijke aanpak in De Peel en investeert hierin. Zo wil de minister van LVVN € 300 miljoen in de Peel inzetten om de stikstofproblematiek aan te pakken. Verdere gezamenlijke investeringen om tot een leefbare, ondernemende en natuurlijke Peel te komen die met elkaar in balans zijn, zijn echter cruciaal. Hieraan bouwen we de komende jaren met veel energie verder met een aanpak die de streek daarin ondersteunt en meebeweegt. In deze brief praten wij u dan ook graag bij over de vervolgstappen en de nieuwe fase waarin NOVEX De Peel zich inmiddels bevindt.

NOVEX: hoe zat het ook alweer?

- *In 16 NOVEX-gebieden stapelen gebiedsontwikkelingen de opgaven van het Rijk, provincie(s), gemeente(n) en waterschap(pen) in het fysieke domein dusdanig dat een gebiedsgerichte aanpak en prioritering noodzakelijk is om tot uitvoering te komen. Alle overheden werken in deze NOVEX-gebieden van meet af aan samen als één overheid.*

- *In de Peel komen veel landelijke uitdagingen samen: stikstof, water, landbouw, natuurherstel, energie, woningbouw en leefbaarheid. Tegelijk is het een gebied met unieke potentie; met een sterke agrarische basis, een rijke maar kwetsbare natuur, en betrokken ondernemers en gemeenschappen.*

- *In NOVEX De Peel werken de gemeenten van regio's Noordoost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg en de Metropoolregio Eindhoven, de waterschappen Aa en Maas en Limburg, de provincies Noord-Brabant en Limburg en de ministeries LVVN, VRO, I&W, KGG en Defensie nauw samen om met maatschappelijke partners een duurzame, leefbare en gezonde*

toekomst voor de Peel te realiseren. Provincies en waterschappen investeren hiervoor samen al minimaal € 150 miljoen in het gebied.

- *Relevante ontwikkelingen worden afgestemd binnen de stuurgroep NOVEX De Peel van Rijk en regio onder co-voorzitterschap van Minister Femke Wiersma namens het Kabinet en Dijkgraaf Mario Jacobs als onafhankelijk voorzitter vanuit de provincies, waterschappen en regio's/gemeenten. Alle betrokken overheidspartijen zijn in de NOVEX-stuurgroep vertegenwoordigd.*

- *Het ontwikkelperspectief van elk NOVEX-gebied is onderdeel van het ruimtelijke voorstel van beide provincies. Zowel de ontwikkelperspectieven als het ruimtelijk voorstel zijn bouwstenen voor de nieuwe Nota Ruimte van het Rijk. Het Zich Ontwikkelend NOVEX-perspectief (ZON2050) voor de Peel vormt daarbij het kompas voor de uitvoering.*

- *De meeste NOVEX-gebieden hebben inmiddels een uitvoeringsagenda. Hierin staan concrete stappen over hoe uitvoering te geven aan het ontwikkelperspectief. De Regionale Uitvoerings- en Investeringsagenda's (RUIA's) lopen samen op met provinciale ruimtelijke arrangementen en geven inzicht in de benodigde investeringen en mogelijke dekking van de opgaven.*

- *De Regionale Uitvoerings- en Investeringsagenda van NOVEX De Peel, versie 1.0 (RUIA) is eind 2024 vastgesteld tijdens het BO Leefomgeving[1]. Nationale keuzes in de Nota Ruimte zullen daar waar nodig worden meegenomen in versie 2.0 (of later) hiervan.*

Rijk investeert € 300 miljoen voor stikstofreductie

Als onderdeel van het startpakket 'Nederland van het slot' van de Ministeriële Commissie Economie en Natuur is in de Miljoenennota € 600 miljoen gereserveerd voor een regionale maatwerkaanpak in de Peel en de Veluwe. Deze aangekondigde extra inzet voor de Peel (€ 300 miljoen) richt zich primair op stikstofreductie en natuurherstel. Het parlement besluit naar verwachting begin 2026 over de Rijksbegroting. Wij zijn met het ministerie van LVVN in gesprek over mogelijke maatregelen die met dit bedrag tussen 2026 en 2028 genomen kunnen worden.

Verder investeren: van stikstofreductie naar brede meerkleurige aanpak

Stikstof is belangrijk, maar zeker niet de enige opgave. Een duurzame toekomst voor het gebied en haar inwoners vraagt om samenhang – tussen stikstof, water en klimaat, én tussen economie, ondernemerschap, leefbaarheid en woningbouw. Door de vele stoppende boeren verandert de Peel op dit moment drastisch. En dat gebeurt in een extreem hoog tempo. De impact is direct zichtbaar in het landschap: steeds meer grasland maakt plaats voor intensieve plantaardige teelten, met mogelijk grote impact op water, bodem en natuur. Minder in het oog springend, maar mínstens zo ingrijpend zijn de economische en sociale veranderingen. Naast natuur, staan ook economie en leefbaarheid onder druk. De urgentie voor een brede, integrale aanpak is groot. We zien daarbij fasen die in elkaar overlopen:

[1] BO Leefomgeving is het jaarlijks overleg tussen het Rijk en de regio's waarin zij samen afspraken maken over grote ruimtelijke vraagstukken.

- **Korte termijn - stikstofreductie en hydrologisch herstel:** regionale overheden gaan met behulp van het startpakket die het Rijk via de Miljoenennota reserveerde aan de slag met bijvoorbeeld extensivering, verduurzaming van de landbouw en natuurmaatregelen rond Natura 2000-gebieden. Dit draagt bij aan stikstof- en CO_2-reductie, betere waterkwaliteit en natuurherstel en dat doen we , mét toekomstperspectief voor blijvende ondernemers.
- **Langere termijn - 'meerkleurige Peel':** een leefbare regio met duurzame economische modellen, versterking van de brede welvaart en een toekomstbestendige plattelandseconomie. Voor de Peelregio is daarbij van belang dat de natuurlijke Peel, de ondernemende Peel én de leefbare Peel beter in balans komen met elkaar, waarbij er perspectief blijft voor zowel stoppende als blijvende agrariërs. Ons ontwikkelperspectief en de RUIA vormen hierbij de bouwstenen voor de lange termijn koers: de Peel als ondernemend, natuurlijk en leefbaar gebied.

Vervolgafspraken met het Rijk

Om invulling te geven aan het meerkleurig perspectief is in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving in juni 2025 afgesproken dat Rijk en regio de komende periode samen werken aan een voorstel voor een meerjarige financiering van de Regionale Uitvoerings- en Investeringsagenda (RUIA) met een hierbij passende organisatie vanaf 2026. Dit verbindt de aanpak van de stikstofopgave en een duurzame, geborgde vergunningsverlening met het ontwikkelen van het langetermijnperspectief voor de regio. Op basis van de vastgestelde RUIA worden al concrete stappen gezet samen met ondernemers en maatschappelijke organisaties. Zo zijn in de eerste RUIA 16 sleutelthema's opgenomen die de kernopgaven van het gebied raken. Voor deze sleutelthema's zijn inmiddels verkenningen gemaakt. De komende periode worden deze verder uitgewerkt en waar mogelijk vertaald in sleutelprojecten met directe uitvoeringspotentie, inclusief bijbehorende financieringsafspraken. Daarmee willen we het ontwikkelperspectief voor de meerkleurige Peel verder waarmaken.

Impulsregeling als kweekvijver voor innovatie in de Peel

Verder maken inmiddels dertig concrete projecten in de Peel gebruik van een subsidie van maximaal € 25.000 uit de NOVEX-Impulsregeling. Deze *impulsprojecten* variëren van innovaties in de landbouw en natuurherstel tot versterking van leefbaarheid en ondernemerschap. Zij geven de veelzijdigheid en energie in de streek goed weer en vormen een kweekvijver voor huidige en toekomstige sleutelthema's. Op dit moment is het beschikbare budget voor de Impulsregeling volledig besteed. Wij onderzoeken hoe we een vervolg kunnen geven aan deze succesvolle regeling.

Meer weten?

- Meld u aan voor het webinar op **woensdag 26 november 2025**.
- Ontvangt u graag een persoonlijke toelichting op locatie, bijvoorbeeld in uw raad of statencommissie? Laat het ons weten; vanuit de NOVEX-samenwerking komen wij graag langs.
- Blijf op de hoogte via onze nieuwsbrief: *www.novexdepeel.nl/nieuwsbrief*

👉 ***AANMELDEN VOOR HET WEBINAR OP 26 NOVEMBER 2025***

Mocht u vragen hebben over of naar aanleiding van deze brief, kunt u contact opnemen met de portefeuillehouder van uw eigen organisatie, of met [redacted], gebiedsmanager van NOVEX-gebied De Peel, via *info@novexdepeel.nl*.

Met vriendelijke groet,

Namens de stuurgroep NOVEX De Peel,

[redacted]
Voorzitter